

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

PRAVICA DOSTOPA DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

XXIV. Strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev vrtcev

15. 10. 2018

Karolina Kušević, univ. dipl. prav.

svetovalka IP

Dostop do informacij javnega značaja – temeljna človekova pravica

- drugi odstavek 39. člena Ustave RS

Vsakdo ima pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon.

- 5. člen Zakona o dostopu do informacij javnega značaja – načelo prostega dostopa

(1) Informacije javnega značaja so prosto dostopne pravnim ali fizičnim osebam (v nadaljnjem besedilu: prosilci).

Pravna ureditev

- **Pravica vedeti** – drugi odstavek 39. člena **Ustave RS**
- **Zakon o dostopu do informacij javnega značaja** (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18)
- **Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja** (Uradni list RS, št. 24/2016)
- **Zakon o medijih** (Uradni list RS, št. 110/06 - uradno prečiščeno besedilo, s spremembami in dopolnitvami) – **POSEBNOSTI GLEDE ZAHTEV MEDIJEV**
- **Zakon o splošnem upravnem postopku** (Uradni list RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, s spremembami in dopolnitvami)

Kdo je zavezan postopati po ZDIJZ?

1. člen: Ta zakon ureja postopek, ki vsakomur omogoča prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in **druge osebe javnega prava**, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb (v nadaljnjem besedilu: organi).
 - Vse pravne osebe javnega prava, tudi **vsi javni zavodi** v delu, v katerem opravljajo javnopravne naloge.
 - Tudi pravne osebe zasebnega prava, če so izvajalci javne službe ali nosilci javnega pooblastila (npr. zasebni vrtci s koncesijo)

Definicija IJZ

Opredeljena s tremi kriteriji (4. člen ZDIJZ):

1. izvira iz delovnega področja organa (organ jo je pridobil v zvezi z delom),
2. organ z njo razpolaga,
3. nahaja se v materializirani obliki..

Primer :

Odločba IP, št. 090-267/2011/2 z dne 6. 12. 2011

Prosilec je vrtec zaprosil za posredovanje izjave o varnosti pri delu z oceno tveganja. Organ je njegovo zahtevo zavrnil, ker dokumenti ne spadajo v njegovo delovno področje.

Ali je bilo stališče organa pravilno?

Kdo lahko zahteva dostop do informacij javnega značaja

5. člen ZDIJZ: načelo prostega dostopa

- IJZ lahko zahteva vsakdo – pravna ali fizična oseba

17/3 člen ZDIJZ:

Prosilcu ni treba pravno utemeljiti zahteve, ali izrecno označiti, da gre za zahtevo za dostop do informacije javnega značaja.

- Za dostop do IJZ **ni treba izkazati pravnega interesa** - zakaj prosilec želi določeno informacijo v postopku ni relevantno, organ nima podlage da bi ugotavljal te okoliščine
- Odločanje po načelu „erga omnes” – Z VIDIKA JAVNOSTI

Primer:

zelo obsežne ali pogoste zahteve istega prosilca

- Iz sodbe Upravnega sodišča, št. U 92/2006-8 z dne 4. 10. 2007, izhaja, da zgolj veliko dela za zavezanca ni zakonska izjema po ZDIJZ

„Enormno število zahtevanih dokumentov ni razlog za zavrnitev zahteve za dostop do informacij javnega značaja“

- vse izjeme, zaradi katerih lahko organ zavrne dostop do IJZ, so navedene v 5.a členu in prvem odstavku 6. člena ZDIJZ;
- izjem ni mogoče širiti preko teh taksativno naštetih.

- Prosilec lahko pravico tudi zlorablja - sodba Upravnega sodišča RS, št. III U 240/2012-15 z dne 7. 11. 2013

ZLORABA PRAVICE

Peti odstavek 5. člena ZDIJZ:

*„Organ lahko prosilcu **izjemoma** zavrne dostop do zahtevane informacije, če prosilec z eno ali več funkcionalno povezanimi zahtevami očitno zlorabi pravico dostopa do informacij javnega značaja po tem zakonu oziroma je očitno, da so zahteva ali zahteve šikanoznega značaja.“*

Elementi zlorabe

- v nasprotju z **nadzorno** in **demokratsko** funkcijo ZDIJZ,
- izvrševanje pravice na način, ki **ogroža javni interes** in **interes tretjih** (organ ne more izvrševati drugih svojih nalog),
- **šikanozni značaj** (žalitve, veliko število zahtev in veliko število dokumentov, ki prekomerno ovira delo organa),
- zlorabo je treba ugotoviti **v vsakem konkretnem primeru** in **dokazno breme je na organu**.

Primer: Zloraba pravice

Odločba IP, št. 090-175/2017/4 z dne 8. 11. 2017

Skupina prosilcev je na organ (Upravno sodišče) naslovila zahtevo za dostop do celotne dokumentacije (tožbe, odgovori na tožbe, pripravljalne vloge in ostale vloge strank ter sklepe, sodbe in ostale odločbe sodišča) v vseh zadevah, zaključenih v letu 2016, do celotne dokumentacije v vseh dokončanih in nedokončanih zadevah, ki so bile začete v letu 2016 in v bodoče tudi vso novo dokumentacijo, ki bo nastala pri organu.

- Ali je to zloraba pravice dostopa do IJZ?

Pritožba zavrnjena!

Katere izjeme ureja ZDIJZ?

1. **podatek**, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, **opredeljen kot tajen**,
2. **poslovna skrivnost** (po ZGD-1),
3. **osebni podatki** (po Splošni uredbi o varstvu podatkov in ZVOP-1),
4. varstvo poročevalskih enot v skladu z zakonom, ki ureja državno statistiko,
5. davčna tajnost,
6. **varstvo upravnega, sodnega, kazenskega postopka**,
7. **podatek v zvezi z notranjim delovanjem organa**, če bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa (interni dokumenti – npr. zapisniki)
8. **dokument v postopku izdelave**, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine,
9. podatek o naravni oziroma kulturni vrednoti,
10. izjema **varstva tajnosti vira** po 5. a členu,
11. **izjema, ki velja za nadzorne postopke pri finančnih institucijah** po 5.a členu,
12. izjema, kadar je **dostop po zakonu omejen tudi strankam** postopka – 5. a člen.

Osebni podatki kot izjema

Ali so osebni podatki prosto dostopne informacije javnega značaja?

Načeloma ne, gre za izjemo po 3. tč. prvega odstavka 6. člena ZDIJZ

Pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov v javnem sektorju

- 9. člen ZVOP-1: se še uporablja, razen tretjega odstavka
- člen 6 Splošne uredbe o varstvu podatkov (*Zakonitost obdelave*)

Člen 6, prvi odstavek, točka:

(a) **PRIVOLITEV**: „posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, je privolil v obdelavo njegovih osebnih podatkov v enega ali več določenih namenov“;

(b) **OBDELAVA POTREBA ZA IZVAJANJE ALI SKLENITEV POGODBE**: „obdelava je potrebna za izvajanje pogodbe, katere pogodbeni stranka je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali za izvajanje ukrepov na zahtevo takega posameznika pred sklenitvijo pogodbe;

(c) **ZAKON**: „obdelava je potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca“;

(d) **ZAŠČITA ŽIVLJENJSKIH INTERESOV POSAMEZNIKA**, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali druge fizične osebe;

(e) **OBDELAVA JE POTREBA ZA IZVAJANJE JAVNE NALOGE**: „obdelava je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu“.

Izjema varstva osebnih podatkov

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja

Varovani osebni podatki niso prosto dostopne informacije javnega značaja (3. tč. 1. odst. 6. čl. ZDIJZ)

Dostop se dovoli, če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca; (1. al. 3. odst. 6. čl. ZDIJZ)

Splošna uredba

Člen 6 odstavek 1 točka (c):

Obdelava osebnih podatkov je zakonita, če je potrebna za izpolnitev **zakonske obveznosti,** ki velja za upravljavca.

Člen 6 odstavek 3 točka (b):

Podlaga za obdelavo iz točk (c) je določena v skladu s **pravom države članice,** ki velja za upravljavca.

Primeri : Ali lahko razkrijemo, npr...

- ⊕ ... osebno ime učitelja, ki poučuje določen predmet? **DA/NE**
- ⊕ ... osebno ime skupaj s stalnim prebivališčem učitelja? **DA/NE**
- ⊕ ... osebno ime učenca, skupaj z opisom konkretnega dogodka?
DA/NE
- ⊕ ... znesek bruto plače, ki ga za svoje delo prejema učitelj? **DA/NE**
- ⊕ ... celoten plačilni listek učitelja? **DA/NE**
- ⊕ ... celoten sklep o dopustu tajnice v javnem sektorju? **DA/NE**
- ⊕ ... seznam prijavljenih kandidatov za delovno mesto ravnatelja?
DA/NE
- ⊕ ... podatek o tem, ali je ravnateljica osnovne šole v sorodu z enim od zaposlenih? **DA/NE**
- ⊕ ...seznam prisotnosti zaposlenih na delovnem mestu, skupaj z razlogom odsotnosti? **DA/NE**
- ⊕ ...zapisnik sveta staršev? **DA/NE**
- ⊕zapisniki sveta šole? **DA/NE**
- ⊕ ...poročilo o porabi sredstev iz šolskega sklada? **DA/NE**

Hvala za pozornost

- https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/vodniki/Vodnik_po_praksi_ZDIJZ_IP.pdf

IP-RS: Novice

https://www.ip-rs.si/novice/ob-15-letnici-zakona-o-dostopu-do-informacij-javnega-znacaja-objavljamo-vodnik-po-praksi-i-1096/

REPUBLICA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC

ZAKONODAJA OBRAZCI PUBLIKACIJE O POOBLAŠČENCU

Novice

Prijava/Odjava na novice
Arhiv

Ob 15 letnici zakona o dostopu do informacij javnega značaja objavljamo Vodnik po praksi Informacijskega pooblaščenca.

27.09.2018

Vodnik je dostopen na tej [povezavi](#).

O NAS Informacijski pooblaščenec Dunajska cesta 22 1000 Ljubljana, Slovenija Zemljevid (vir: najdi.si) T: 01 230 97 30 F: 01 230 97 78 E-pošta: gp.ip(at)ip-rs.si Prijava kršitev: navodila in obrazec	URADNE URE PON – ČET 9.00 - 12.00 in 14.00 - 15.30 PET 9.00 - 12.00 in 14.00 - 15.00	POVEZAVE Informacije javnega značaja Priročniki in smernice Obrazci O spletni strani	PRIJAVA NA NOVICE Prijavo opravi tukaj
--	---	---	--